

ΚΗΠΟΙ, ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

«Ο κόσμος δεν είναι μόνο ό,τι βλέπουμε κι ούτε ήταν πάντα όπως είναι... Ούτε θα συνεχίσει νά 'ναι έτσι.... Κάθε αλλαγή, κάθε μεταμόρφωση, τον πλουτίζει, τον ανανεώνει. Του δίνει συνέχεια. Οι κήποι είναι τόποι μαγικοί όπου ο άνθρωπος και η φύση συναντιούνται και δημιουργούν μαζί. (Ζ. Βαλάση)

- Ας ξεκινήσουμε τον περίπατο στους κήπους της ζωής και της φύσης με τον Άρη, **«το μάστορα των λουλουδιών»**, που ταξιδεύει κάθε Παρασκευή προς το χωριό της γιαγιάς και του παππού, και με την Σοφία που περνά όλες της τις διακοπές στην εξοχή, στον **«Λαχανόκηπο με τον παππού και την γιαγιά»**. Κοινός στόχος: η δημιουργία ενός λαχανόκηπου. Ο Άρης θα μας συστήσει και την πιο **«όμορφη Πορτοκαλιά του κάμπου»** που θα μας μιλήσει για τον κύκλο της ζωής. Οι **ιστορίες του κήπου** θα μας διηγηθούν ευχάριστες ιστορίες της φύσης και θα μάθουμε παροιμίες, αινίγματα, ποιήματα, τραγούδια, λογοπαίγνια και χρήσιμες πληροφορίες για τα γνωστότερα **φρούτα, λαχανικά, λουλούδια, αγριολούλουδα και βότανα**. Κάτω από μια δροσερή σκιά, ας χαλαρώσουμε κοντά στη φύση, περνώντας **Ευχάριστες στιγμές στον κήπο**, ακούγοντας ποιήματα, ξεφυλλίζοντας παραμύθια, σκιτσάροντας σε ακουαρέλες τη ζωή γύρω από **«Ένα δέντρο μια φορά»** καθώς κυλούν οι εποχές, κι ας απολαύσουμε την ηρεμία και τη γαλήνη που μπορεί να προσφέρει στην ψυχή μας η ενασχόληση με τη γη!

Μήπως οι μικροί μας αναγνώστες είναι έτοιμοι για περιπέτεια; Τους περιμένουν οι γενναίες μαγικές γάτες, **«στον κήπο με τα γκρι»**, που σκέφτονται τι θα κάνουν όταν οι άνθρωποι αποφασίσουν να καταστρέψουν τον κήπο, αλλά και μια παρέα μικρών παιδιών που σκέφτονται με ποιον τρόπο θα πείσουν τον **«εγωιστή γίγαντα»** να παίξουν πάλι στον κήπο του αφού τα έδιωξε όταν έχτισε ολόγυρα έναν ψηλό φράχτη. Και η μικρή Μαίρη με τους δυο φίλους της ίσως χρειαστούν βοήθεια για να βρουν τον **«μυστικό κήπο»** και να τον ζωντανέψουν ξανά. Θα πρέπει να βρουν και με ποιο τρόπο θα βοηθήσουν την οικογένεια που με τη βοήθεια των γειτόνων αναζητούν το χαμένο αγόρι τους, το οποίο έπειτα από πολλές περιπέτειες, κατάφερε να σώσει **«Το μεγαλύτερο λουλούδι του κόσμου»**. Κι αν ο Τσεν και ο φίλος του Ουαγκ έχουν κουραστεί, σίγουρα «θα απλώσουν τα χέρια» για βοήθεια όταν περιπλέκονται σε περιπέτειες με **«Το τζίνι του μαγευτικού κήπου»**.

Τα βιβλία αυτής της ομάδας βοηθούν στην ανάπτυξη της καλλιέργειας των κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών όπως: διαχείριση σχέσεων, συνεργασία, ικανότητα, αποτελεσματική έκφραση, ικανότητα αξιολόγησης καταστάσεων, επίλυση προβλημάτων. Μπορεί ένα κουκούτσι (**Η πριγκίπισσα των κουκουτσιών**), μια φασολιά (**Ο Τζακ και η Φασολιά...**) και ένα χωράφι (**Ένα χωράφι για τη Σημίνα**) να «ξεκλειδώσουν» την ελπίδα και τη ζωή; Να προσφέρουν την

αισιοδοξία και την αίσθηση του «ανήκειν»; Προτιμότερο είναι η απάντηση να δοθεί από τα ίδια τα παιδιά...

☞ Σας προτείνουμε να ακούσετε τα βιβλία:

«**Η Αρήτη της ροδιάς**», της Κικής Δημητριάδου:

<http://www.mikrosanagnostis.gr/library/pageflip27/Default.html>

«**Ο Κηπουρός του Ουρανού**», της Δήμητρα Ψυχογιού :

<http://www.mikrosanagnostis.gr/library/pageflip13/Default.html>

Το μαγικό στοιχείο, κυριολεκτικά και μεταφορικά, χαρακτηρίζει τους κήπους, αλλά και ο μαγικός ρεαλισμός που συχνά χρησιμοποιείται στη λογοτεχνία με σκοπό την απενοχοποίηση της διαφορετικότητας, δεν θα μπορούσε να λείπει από τον σάκο των Κήπων. Με τις ιστορίες «**του μικρού πρίγκιπα**» και «**των παιδιών των λουλουδιών**», ο μικρός αναγνώστης μπορεί να συμπυλωθεί ή αρχικά να προσεγγίσει τη διαφορετικότητα με έναν πιο ομαλό τρόπο.

Οι κήποι, σχετίζονται άμεσα με τον πολιτισμό της κάθε εποχής, καθώς καθρεφτίζουν τα χαρακτηριστικά της κάθε κοινωνίας, την αισθητική της, αλλά και τη σχέση της με το περιβάλλον. Τόποι θαυμάτων και προσευχής, πηγές με θαυματουργά νερά, απαγορευμένα φρούτα και μαγικά φυτά προειδοποιούν, τιμωρούν, λύνουν τα μάγια και μεταμορφώνονται στο πέρασμα των χρόνων, όπως και οι κοινωνίες που τους προβάλλουν. Ένα ταξίδι σε κήπους άλλων εποχών θα κάνουμε με τα βιβλία «**Κήπος των μεταμορφώσεων**» (Αλεξανδρινή ελληνορωμαϊκή εποχή), «**Κήπος προσευχής**» (Βυζάντιο), «**Ο σχολικός κήπος**» (Δεκαετία '50), βιώνοντας μ' αυτόν τον τρόπο τη συμβολή των κήπων στην καθημερινότητα των ανθρώπων, σε εποχές που η φύση -με τον άνθρωπο ως συνδημιουργό του κήπου (κόσμου)- καταφέρνει να βρει ισορροπίες που δε μοιάζουν με τις σημερινές, όπου η ανθρώπινη βούληση επιβάλλεται βίαια πάνω της με αποτέλεσμα την καταστροφή της.

Αγαπάμε περισσότερο ό,τι γνωρίζουμε καλύτερα...

Αν στο ταξίδι στους κήπους άλλων εποχών τα παιδιά δεν συγκράτησαν ονόματα και εικόνες, «**Ο μικρός μου κήπος**» θα τους θυμίσει την ξεχασμένη γλώσσα των φυτών, τα λησμονημένα χρώματα, τα αλησμόνητα αρώματα, τόσα κι... άλλα τόσα φυτά, που ίσως κάποια παιδιά έχουν κρεμασμένα στα μπαλκόνια τους ή στους κήπους των εξοχικών τους. Ας τους παροτρύνουμε να ψάξουν κι αν τα βρουν, να φέρουν μικρές ριζούλες, σπόρους ή μικρά φυτά, ενώ παράλληλα εσείς θα προετοιμάζεστε για κηπουρική! Εμπρός, λοιπόν, χώμα, φυτά, γλαστράκια, σκαλιστήρια, ποδιές, ποτιστήρια και υπό μάλης το βιβλίο «**Μικροί κήποι με λαχανικά**», που θα σας δώσει οδηγίες για την υλοποίηση και τη συντήρηση του κήπου, καθώς και ενδιαφέρουσες πληροφορίες για τα φυτά και τις ιδιότητές τους. Αν κατά τη διάρκεια των εργασιών στον κήπο και όχι μόνο, τα παιδιά δουν πασχαλίτσες που δεν προλάβουν να μετρήσουν τις βούλες τους ή απορούν πώς οι πειθαρχημένοι μύρμηγκες δεν χαλούν τη στοίχιση τους, δώστε τους το βιβλίο **Πεταλούδες και ζουζούνια**, για να λυθούν οι απορίες τους!

Παράλληλα προτείνονται :

τα κείμενα από:

- **Ανθολόγιο Α'-Β' Το γιασεμί, η ροδιά και η χαρουπιά** (λαϊκό παραμύθι)
- **Ανθολόγιο Γ'-Δ' Το περιβόλι του Σαμίχ**, Λίτσα Ψαραύτη
- **Ανθολόγιο Γ'-Δ' Ο εφιάλτης της Περσεφόνης**, Νίκος Γκάτσος. Μπορείτε ν' ακούσετε το ποίημα μελοποιημένο από το Μάνο Χατζιδάκι.
- **Ανθολόγιο Ε'-ΣΤ' Στον κήπο**, Κωστής Παλαμάς

παιδαγωγικές δραστηριότητες από τους εκπαιδευτικούς φακέλους :

- **Κάθε σχολείο ένας κήπος**, Κ.Π.Ε. ΚΙΛΚΙΣ
- **Η Πηλιορείτισσα γιαγιά θυμάται ... Βότανα δια πάσαν νόσον**, Κ.Π.Ε Μακρυνίτσας Πηλίου.

ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

- **Ο Βοτανικός Κήπος Ι. & Α. Ν. Διομήδους** στο Χαϊδάρι επί της Ιεράς Οδού σας περιμένει για εξερεύνηση του θαυμαστού του κόσμου που σφύζει από βιοποικιλότητα και χρώματα: <http://www.diomedes-bg.uoa.gr/start.html>
- **Ο βοτανικός κήπος της Φιλοδασικής Εταιρείας**, στο Αισθητικό δάσος της Καισαριανής, με γλωρίδα των μεσογειακών οικοσυστημάτων: <http://www.philodassiki.org/el/botanic-garden>
- **Ο Εθνικός κήπος «γνωστός»** σε όλους αλλά άγνωστος στους περισσότερους σας περιμένει να τον εξερευνήσετε: <http://www.attiko-prasino.gr/Default.aspx?tabid=95&language=el-GR>
- **Ο Σύλλογος Μεσογειακής Κηπουρικής (Mediterranean Garden Society)** στα Μεσόγεια, ασχολείται με κήπους των περιοχών με μεσογειακό κλίμα, καλλιεργεί και συμβουλεύει για φυτά που δεν χρειάζονται πολύ νερό για να ζήσουν: <http://www.mediterraneangardensocietygreece.org/index.html>
- **Ο κήπος του Ιπποκράτη** στην Κω, δεν είναι μόνο ένα απλό πολιτιστικό κέντρο, αλλά και ένας χώρος όπου τα παιδιά μαθαίνουν να σέβονται το φυσικό περιβάλλον μέσα από δράσεις και δραστηριότητες, στο πλαίσιο ποικίλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων: <http://www.hippocratesgarden.gr/>
- **Το θερμοκήπιο καλλωπιστικών φυτών**, του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών με πληροφορίες και εικόνες των ειδών που καλλιεργεί: <http://greenhouse.aua.gr/>
- **«Πρασινίζοντας τις αυλές των σχολείων»** είναι το έντυπο υλικό της WWF Ελλάς με πληροφορίες, δραστηριότητες και ιδέες για «πρασίνισμα» του σχολείου: <http://www.wwf.gr/images/pdfs/pe/prasinizontasavles.pdf>

Συμβουλές για την φροντίδα του κήπου <http://www.ftiaxno.gr>

Διάσημοι Κήποι: <http://www.slideshare.net/Lavender/the-most-amazing-gardens-in-the-world-13546209>

Στο μάθημα των εικαστικών : Κήποι σε έργα μεγάλων ζωγράφων

- **Εθνική πινακοθήκη**, Ντενουαγιέ Φρανσουά ,Κήπος της Πράγας, πριν το 1949
http://www.nationalgallery.gr/site/content.php?sel=247&artwork_id=73321

Τέτσης Παναγιώτης (1925) Κήπος, 1970 – 1972

http://www.nationalgallery.gr/site/content.php?sel=247&artwork_id=71639

- Με πλαστελίνες, χάντρες, πούλιες και τέμπερες φτιάξτε και εσείς τα δικά σας φανταστικά έργα. Ιδέες μπορείτε να πάρετε από το βιβλίο της **Αισθητικής Αγωγής**, Εικαστικά (Α και Β Δημοτικού), κεφ. Μικρός περίπατος στη φύση:

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-B102/565/3691,16080/unit=1343>

Επιμέλεια προτάσεων: Στέλλα Πρωτόπαπα, Δ/ντρια 95^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αθηνών

